

Refleksija: Od šnopsa do Red Bulla

Takoj na začetku predstave na odru vidimo polico s knjigami in zraven piše knjižnica. Zakaj so v prostoru ameriškega vestern salona knjige? Katera knjiga je stala tam, se je spraševal zbor: »Ali bi tja postavili Biblijo, ali morda na polici lahko zagledamo Shakespearja?« Pogovor se je dotaknil razmejitve v predstavi in sicer prvega dela, kjer se najdemo na sceni salona z njegovimi kavboji, in drugega, kjer naj bi scena prikazovala dramatično dogajanje v Bagdadu. Z vso dramatičnostjo, ki naj bi se odvijala med gledališčniki, Irčani, ameriškimi vojaki in, ne smemo pozabiti, nadležnimi droni. Razmejitev je šla od šnopsa pa do Red Bulla.

V prvem delu je publika v večini videla le posamezne inserte osebnih izpovednih zgodb. Te so sprožale pri nekaterih že kar naveličanost in občutek dolgoveznosti, saj naj bi bil govor le o banalnosti vsakdana. Kavbojski salon kot zgled neke preprostosti z vsem nasiljem, ki se za njo skriva. Za nekatere primitivizem z vso pripadajočo pompoznostjo in nastopaštvom. »Nehajte že vsi tako dramtizirati!«, « se oglasi natakara. Gre za banalnost kot metaforo ali pa gre zgolj za gledališki prijem, so se spraševali drugi. Pri tem zgodbe služijo le za portretiranje junakov, ki so »vsi na nek način luzerji, junaki, ki vedno znova padejo in se poberejo«. V predstavi »Zasledovalci sreče« se je pojem »sreča« kar malo izgubil. Morda pa bi jo lahko glede na smer razprave Zbora našli v stavku iz teksta: »Naj te ne skrbi glede imena te; gre izključno za zasebno rabo.«

Prav beda »psihoanalitičnosti« nekega lokala ali lokal-nega naj bi se pokazala, razvila, če sledimo pogovoru, v nastanek »Šnops ideje«. Zamisli tipa, da ima domišljja moč, da lahko nekaj spremeni in sicer v tem primeru ustavi vojno. Od preproščine in idealizma neke »Šnops ideje« je Zbor prišel tudi do pojma sreče. Sam jo je izrecno poimenoval »ameriška« sreča. »Gremo zdaj mi v Bagdad z umetnostjo zdraviti ljudi«, kot se je izrazil nekdo. Pri tem se odkriva neka »bedna resnica«, je še dodalo občestvo. Od idej pa do govorjenja o nemoči umetniškega dela, plesa, samega človeka, in kaj je sploh realno pri tem, ni manjkalo dosti. Estetika norčevanja je kljub vsej humornosti pustila nekaterim grenak priokus. Fasade, površina, že tudi primitivizem, kažejo na neko nemoč. Nekateri pa so videli v tem splošen odsev frustracij pri vsakem začetnem umetniškem ustvarjanju. Muka naj bi bila del vsakega ustvarjalnega procesa ob vseprisotni želji, da bi postali del nečesa velikega. Kako povezati abstraktnost in konkretnost ter s tem najti neko angažiranost gledališča ...

Linija v predstavi gre od posameznih osebnih zgodb kavbojev do zgodbe, ki jo nam Bence pripoveduje ves drugi del. To je zgodba, na katero poplesujejo kavbojci - skupina EnKnapGroup. V tem segmentu in to v natančno odmerjeni dikciji besed vse razložijo. »Vse je diktirano« in vsak ples ima natančno določen korak in namen. Linija, katere ritem in upornost ni pustila niti udeležencev Zbora apatičnih. Za njen prijem je nekdo celo uporabil izraz »obrazna joga« kot izraz vedno večje sproščenosti. Ritem narekuje gledalčevo prisotnost. Besede, ki so nekako povzemale občutke udeležencev, Zbora po predstavi, so se gibale od cinizma, žalosti, praznine, veselja, vzhičenosti nad režijskimi prijemi, navdušenosti nad humornostjo, ki je iz nekaterih izvabila smeh, iz drugih pa občutek grenkosti in/ali grotesknosti vsega. Odvisno za katere nianse, ki jih je plasirala predstava, so bili določeni ljudje bolj dovzetni. Manjkalo je ljudi na tem Zboru, ki se niso nič smejali. Teh v dvorani tudi ni bilo malo. A vprašanje ostaja, zakaj je kljub vsemu dosegla predstava pri večini vsaj neko sproščenost? Poleg »obrazne joge« se spotaknimo še v eno skovanko Zbora v t.i. »koreografijo govora«, ki je zaposlovala prisotne na Zboru. Le-ta se je nanašala na samo zgodbo salona, kjer je govornica nekega ameriškega naglasa speljana v verze. Deseterec naj bi povzdigoval in dvignil pogovor na »višjo raven«, s tem pa spojil verz in vestern. Distanca in cinizem za nekatere, za druge pa umeten, umetelen govor, ki je bil položen v roke plesalcem, sicer znanim kot nevesčim govora. Veliko je bilo govora. Predstava s svojimi plastmi pri nekaterih zbuja pravo navdušenje: »Vsakokrat, ko že misliš, da veš, kje si, ti

spodnese tla in zdrsneš drugam, ni niti jasno ali reflektira samo sebe ali svet« in tako dalje. Občinstvo je prišlo do sklepa, da je nam kot gledalcem tako naloženega veliko dela.

Veliko dela je, ko je potrebno predelati raznorazne artefakte od verzov, salona, Thoreauja, pobarvanih zob, stereotipiziranja, Red Bull Mobila, metkov in dronov, navajanja nacionalnosti, do referenc na to ali ono kulturo ... Vse pa je lepo zapakirano v paket humorja ter, ne pozabimo, še sombrera in perjanice. Ni nobenega govora o italijanskih vesternih, naj bo kakorkoli že, vse je bilo natančno zlikano. V tem nizanju plasti se je zboru prikazovala strategija distanciranja. Skupina na odru se vozi skozi bojno polje v svojem aR-Bi-eMu, ki je kot nekakšna oaza: »Čudno, tudi tu čutim enako, četudi me le okenska šipa loči od resničnih grozot.« Balonček počí, ko nastopijo droni. Povezava leži v perjanicah, se je oglasilo iz občestva, le te dajo smisel prvotnemu dolgovezenju in povežejo obe fronti. Umetnost je nekaj več, a je hkrati nezmožnost... Strategija distanc, ki lepi fasade, se kaže v iskanju konkretnosti, se je oglasilo z drugega konca, istočasna oddaljenost in konkretnost z življenjem.

Herojstvo bo premagalo vse in na koncu bomo vse še lahko prodali. Tako pridemo do pogovora o Red Bullu kot evfemizmu za nekaj, kar premaga in rešuje vse probleme, »pa še prodaja se dobro«. Iz Zbora: »vse kar bo Red Bull naredil, bo ustrezalo njegovi lastni reklami«. Tudi cinizem in ironija šnopsa in Red Bulla je le »Amerika v nas«. Luč je bila obrnjena na publiko. Subtilnost tega »gledališča«, ko vleče iz filmov, ko ti ne preostane drugega, je v tem, da te groteska sveta (čigavega ali katerega, to je vprašanje) zabava ali pa je to samo današnja anemičnost, ko ti ne preostane nič drugega, kot to da vtakneš glavo v pesek in sanjaš. V prizmi od iskanja pravice pa do sreče, a skupno v iskanju velikega misijonarskega osvobajanja. Distanca v drugo smer: Velika umetnost in filozofija nastajata v filozofemih in psihoanalizah nekega bara. Veliko in malo je le »Amerika v nas«.

Alenka Perpar